

САТА ОЛОХ

сызгата
2 халчы

ОТТООХУНГА ХААЛЫТТАН ТАХСА ОХСУОХХА

И. П. ЛИСТИКОВ, ССКП райкомун бастакы секретара

нистар, депутаттар, комсомолцтар—хүмүүнлэг үзэлтэй сүрдэртгэр хаальдлах зүгээр, ардах хэмийг үлээхээр, өрүүр, үлээх хэмийг түтүслэ зүгээр, очуутар суох буолалларын ситийнхтээхтэр.

Сүөгү айымгыгын бэлэмдэмдэгтэ хатхы, тугааһынаах, ырахан бадаһынаах үскээбтүн—партийнай гэрлэтээр, хавайыстыбанай салһынаах үлээр хас буйһыгын от

Хас бигрдин хас бигрдин
чухка, үлэнигээ, пенсн
нэрга, дэмэ хаһааймтыг.
гар өйдтөүхтээхтөр. Үлэ
биттэр аппэстивастэрин
үрдэтэн нигэр-өйдтөр
үлэни миэстэүз өссө күү-
бүрдүөхкэ, тийимтиэ, нө-
дүүстээх сөгүрөөхкэ.

Бу күннэргэ хас бигри-
ди салайааччы миэстэтэ,
тэрийэр дьобура, ойо-са-
наата кэстөр, сүрүн боп-
пурус бөһаарыаллар си-
ритэр—хөдүһага, сиилэс-
тиир звенода буолуохтаах.
Хас бигрдин салайааччы
тус бэйэтин холобурунан.

дэвчээрдаах үлэтнээс
үлэтнэстэри күүрдүөхтээх,
коллективыгар чахчы ты-
гааһыннаах, дүүккүөрдээх
быһымы-майгыны үсөкэ-
тихтээх.

Сүөбү айылыгын бэ-
лэинээһин — чурапчылар
барыбыт дымалабыт! Бу
улахан суолталаах ССКК
КК ман айымнаабы
(1982 с.) Пленумуну
ытыктыбыт ССРС-ка
Айылы программатын то-
дорукта түбүгү үлэти

Партия райкома, райсовет исполкома оройуона бары үлэһиттэрэ, ыччаттара партия уонна правительство моруот олохун уйгуутун үрдэтэр туһугар адалык ыһааныларыгар дьыалаһан эппиэттэри сүөһү аһылытын бэлэм, нээбиттэ олус улахан, оһоһор сүт-кураан дьыллардааһар күчүмэрэй баалаһаһа үөскээбитинэн, снэрэ суох хаалык тахсыбытнан мантан күһүкү кэмгэ бэйэни харыстамтат ударнай үлэһитиниэхтэрэ, общественнай уонна тус бэйэ сүөһүтүгэр сөп буолар үрдүн хаачыстыбалаах аһылык бары жоруннэрин бэлэм.

нийхтэрэ, олон оройуон
экономикатын сүрүн-гу-
даах салаатыг—сүөлү-
нигүнтингэр суоһаабыт кут-
талтаах баһаһманньаһы
көһнөрүүгэ түмүүлээхтэ-
рин өссө тэҕүл көрдөрүүх-
тэрэ дьэн бигэтик өрөнөл-
лэр.

КЭСКИЛЛЭЭХ ДЬЫАЛАБА—КИЭН СУОЛУ

Амма сүннүнээби сирдэри туһаба таһаарыыа республикатаабы сүбэ мунньахтан

Амма сунһуһун сирдэрин түргэн тэтминһи туһага таһаарлыгы республика правительствотын хас да аналлаах уураахтара таһыбытыра. Бу проблема аан маннай 1979 сыллаахха, ахсынньыга ССКП Амма оройуонунаабы комитетын уонна Саха АССР тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын көбүлээһиниэриин ытыаллыбыт научнай, практической конференция киэҥ дүүһүгэр туруоруллубута. Конференция түмүгүнэн 1980 сыллаах муус устар 28 күнүгэр Саха АССР Министрдарин Советын Президиума аналлаах уураабы таһарбыта. Ол уураах быһымытынан 1980 — 1985 сылларга Амма өрүс хочолорун тупсаран өнөрүүгэ, үөлөсүүгэ, үүнүүлэрин үрдүтүгэ аналлаах дьаһаллар бэлэтэһинииттэрэ. 1981 сыллаах муус устар 9 күнүгэр бу бопуруос Саха АССР Министрдарин Советын Президиумугар иккинни көрүллүбүтэ. Онуоха туһааннаах министерстволарга, ведомстволарга уонна төрүтэлэргэ бу бөдөн соругу быһаарыыга чопчу дьаһаллар ыҥырыллубуттара.

Атырдьах ыйын 12 күнүгэр Чурапчы элэтиннээ, тигэр Амма өрүс сүмүгүн туһада таһаарымыга анал, маах зонатаагы сүбэ мунунах ыстылынна.

Мунавяхха республика тувазайнаах министерство-
шрын, ведомстволарын, кээкэ трестэр, холбоһу-
тар, управлениелар, институттар представителдэрэ,
ону таһа ССКП Амма, Алексеевский уюуна Чурап-
чы оройуоннарынаабы райкомнарын бастаагы се-
кретардара, райисполкомнар председателдэрэ, ту-
вазайнаах соххостар директордара, сорох кылаабы-
най специалистара кыттыныны ыалдьар.

Субэ муниципалы кылгас киирин тылһынан Саха АССР Министрлэрин Советын Председателэ С. Н. МАРКИН асра.

Муниахха Саха АССР Тыатын хаһаайыстыба-
тын министри М. Е. НИКОЛАЕВ, республика Ме-
дгортинида уонна уу хаһаайыстыбатыгар министри
П. М. ГЕРАСИМОВ Амма сунньун туһада төһөө-
рүмүдэ ыдыһыт үлэлэрин туһунан дакыдааттары
оҕордулар.

Амьда сүүнзүй туһада системалары тутуу ын-
лаарынаг сыл бастамы
гарыгар 8680 тый. Ол эрээрн тутуу төтөм.
олк үп угулуина. Бу зо-
лада туорахтаах культу-
ралары ыһны болдох-
теро чуолкайданньлар.

Бийил Амьд бааһынала-
мтан 20 тый. тонна

туорахтаах культурала-
ры. өбөтөр республика

комуйар бурдутун 40 бы-

мыһамын. ылар кыха

искетэ. Мээрдигиңе

тастамы комсомольснай

эрөөрт үлдэтти сиһини-

ирэхтик салаалаата.

Ол эрээрн тутуу төтөм.
көрдөбулгэ ыраажынан эп-
пиэттэобот. Ордук куль-
турнай-техническэй ұла-
лар бытаанынк ылытыл-
даллар. Ааспыт жылга ити

виэкэ былзаанташ 2000

генстарынан хаалды та-
лаарыллабыта. Сирн төр-

дүттэн түспәран өҗорую-

ға билэгини техническэй

документация, нэләр сы-

лы килләрен туран, толо-

ру баар буолла. Нуялсу-

түүге науца, техника сп-

Сири мелнорациялаа-
ынка, уу хаһааысты,
атын тэрийиҥэ Амма
ууньа тодоостоох сиригиз
уодар. Онон билитиги ула-
ан изэмэйдэх нүөдүттэр

Дугу үүсгэрэн салгым
исгэгчидлихтээх. Игнээ-
хэ наардаантн былаанни-
рин толоруу ураты мнэ-
тэнн ылаахтаах. Агро-
техническй нордубулари
тутуһан, наардары үрдүк
хаачыстыбалахтык өгө-
руу быбаарар оруулу-
ылыага. Бу салаага ула-
хан изэмийдэхэ үлэдэр
ытыллыахтара.

Комсомольский эрээт-
тэриин сайт сир-
дэр багмалынга үү-
гэй оруултадэвэн нэрдэр-
до. Онон бу улзы салгына
мытан, кээр сылга Алек-
сеевскийга, отгон 1984
сэдлэхха Чурагч оро.
Буонугар комсомольский
эрээттар тэрилдэхтээ-
гэр.

Ийнэг машиндбаах, сир-
га сийманы тооту ударты,
тар, сиртэн турунтаах
үүнүүтү ылан сүөлү аны-
лытын голору хайтчиймэ
проблематын быһаарыма
бир бичүмнээх миастэн
ылар бч боһуруос өссө
мэгетидилэн иһиэрэ.

Сүбэ муһиһахха барыта
9 киһи тыл эппэ.

Райсовет исполкомун
председателз М. Е. Пер-
мяков Амга сүнсүүн ба-
гшдаахыгта малды ор-
дуонхартан бичиг, ула-
дхын хаалан нйэрбитин
баллзтзтз. Даага Амга-
тыгар «Тээтэ» совхоз
механизированнай этэрэт
тэрийэн, агардас бич-
ыга 500 гектар сира хо-
ругтарда. Ону өсө 600
гектарга тнэрдзз. Ол
тагыгар «Сельхозхимия»
холбохуга 500 гектары
огордо. Онон бйыл ха-
бгаймыста 1100 гектар-
ных огоруулаах сирд-
нээ.

Алма оройуонугар бу
Ботпурбоска үлөн науч-
най төлүккө олобуран та-
йымаллар. Соморсунна
сы хаһаайыстыбаттын на-
учнай-чинчийэр институй-
тун стационарда үлүлүчү
Зиһиэхэ да итинник үлэ-
лэри тэминэр кыах баар—
ан усулдуобуһаахкыт.
Төлүккөс отделениегэр
П. Д. Егоров сыһаастир
мөгөтө бэлдүүннү оло-

буулдуг үүлжүүлээх бааһынатан гектарытан 150-үү центнер күөх маассаны хомуйбута. Оттон кыркалэһа оттуур кэлим механизациллаах ээһолар ходоһаттан гектартан 3.түү—4-түү центнер эра оту ыппаллар. Бу бичир да таһыбыл албаэи этэр. Ниикигин бу оттүнэл Субуруускай аатынан, Карх Марке аатынан совхозтар уонна «Якутмелиоводстрой» мехучастога, «Сельхозхимия» холбоһук албаэи өгсөрөллоро эра ыппаллар.

— Амма хочолорун ба-
һылааны түргэтэтингэ
билиги оройуон кырата
суох үлэни ытта, — диэте
ОСПП Амматаары райко-
му бастаны ескретари
М. Н. Сибиряков. — Ас-
пыт ылта ренорднай үү-
үүнү ылыыбыт сиргэ сы-
һыан тулсуутунан, бааһы-
наңы онгостуу кэһэбэтин-
нэи быһаарыллар. Сүөһү
аһылыгы 50 бырыһаан-
нын билигин бааһынаттан
ылабыт. 1985 сылга ити
70 бырыһаанга твэрди-
лиһэ. Улахан болдомтону
элбэх сыллаах өтүөрү үү-
нэрин ылар. Иккес сыл-
бытын рекстарэн көһнөрү
айылда бизэрер отунаарар
10-ча төгүл элбэх аһылык
едимнатын ылар буоллу-
бут. Амманы баһылааһын
дурун сыала нтиннэхэ
буолар. Үлэ, биллэн ту-
рар, маучнай төрүккэ
олуктуран ытыллыахтаах.

Алексеевский оройуон-
наары Совет исподкомун
председателэ А. А. Да-
нылов Амма өрүс хочо-
сруун туһада таһаары-
ла ытыллыабыт үлээри
билиһиннэрэн туран, со-
рох бичаарыллыабах
сигууруостарга тохтоото.

— Холобур,— дигтэ
лэн,— медноративна й
үдмэртэ бьытаахтах
«Инугмеланаа дотрой»
трест кыамтата кыраты-
нан булагинизмт үдэ
слус бьытаанын ытыл-
тар. Отгол союзстарга
ниг түсэран онгохуу,
д хамнас фондата ко-

руллубо атахтыр. Ил-
нинтин бу бопурубу
бынаарыхха. Орду кы-
лыныгы үлэлэргэ ыраа-
хыттары нөрсөбүт. Дьыл
бу кимигэр үлэлнэр усу-
лубуулары тупсарыхха,
ачыллах техинианан
кэчтүүйыхха. Даава
Акимдестер тутуллар бо-
бүөлөһү аныгылыгы оҥо-
һуулаах эксперименталь-
ны дьыалардаах гына
былаанын соп.

Тийм тахаайыстыбатын Сохд сирлээдэ НЧН-тун директор, профессор М. Г. Софронов Номров-скайдааг ОНХ сүрхү тэбхылгэр ангаан туорах-чаах культуралар, под-солнечник, үүнүүлэрин бүрх маассанан хас биыр-дэн гектартан 250—300 центнери элэр буолбута таһыс да сымалар бар-бытхык бэлэттиир. Элбэх сыдалаах от сизмэтин үүннэриин аммалар са-барлаагылар. Аны айыл-лар сизмэ нөрүгнэрин Элбэтин соруга турар. ТХСНЧН былааныгар ураты болломтону бада-рэвиннаах сирдэри куур-дуу, туһага таһаарыы бонтуруоскара аһаллар.

Республика талы
«Янгусельскохозяйств» хол-
бохун председателъ В. К.
Велослудцев Амма сун.
Орошуваларга орошуваларга
уошурдууну килдерилин,
техникалык -техническэй
уламжирны пытыныны кы-
лалары тохтоло суох
тарийар сорунтары: бал-
лаларда. Ол курдук,
уламжирны гарантары, у-
ошурдууну харайыыга
анан ыскалааттары,
уламжир дьиллери тутуу
уламжирна. Араатар ит-
т салгыны техникалык
уламжирны ханаты сорун-
уламжир тохтуур.

«Якутавтодор» произ-
водственный управление
начальник **Э. А. Краинов**
Адлара Бэстээх — Чурап-
чы суолун салтыг түтүү
корунтармагар тохтуур.
Бийыл ардахтаах буюу
халх үлэгэ мэһэйдэтин
халахан. Олтон үлэ үкээ-
лэһини, сөһүлгүтэ...

тыллар. Ол да буолларо
быйыл 11—12 км уста-
лаах суол оңоруллуох.
үлөх.

«Якутэнерго» РЭУ
управляющий со-
дбуунааччы Г. В. Шориков
Амма хочотун туһага та-
һаарыынан сибээстээн
1985 сылга дьэри Чу-
рапчы — Сулгаччы — Мын-
дагаайы — Мырыда —
Джайа Амматын электро-
энергиянан хааччыйыга
ырытыллан онгоһуллубут
бары өттүнэн толору
былаан суоҕа хаарчак-
табытын бэлэттир. Ма-
лыаха улахан кыамта-
лаах насостартан саба-
ллан, саҕа дэриэбинэлэ-
ри электроэнергиянан
хааччылыыга сабыайа-
лары түбүрүгүнү түргэтэ-
тэргэ эттэ.

«Якутсельстрой» производственной управленческой кмылабынай инженер В. Н. Момляков бу зонада тутар-тагар үлэ-лэр онус пятилеткатаа-гар 2—2,5 төгүл улаа-талдарын, иининин тутуулар минесталарын та-лымга кытта ураты бол-омтону ууарга эттэ.

Республикатаары «Госкомсельхозтехника» холбоонунгуйн удирдлагын голбуйдаачы В. П. Захаров кэнийн 4—5 сыйлар усталарыгар бары да сройуоннар «Сельхозтехникаларын» холбоонктарын базалар бөөргөөсүүн болнотон туран, бйланнамыт үлэлэрн толорууну хааччыйалдарыгар эппэтинэйи күүрдүрүр кэм кэлбитин ий-

Сүбэ мунных Амма
орүс сүннүүн туһада
таһаарыы ССКП КК ыам
ыйыһаады (1982 с.) Пле
нумун кэбиниттөн өссө
улахан уонна боччумнаах
уусулталаммытынан оро
һуоннар, тустуах тэрил
тэлэр салайааччыларын
уонна туһаанаах минис
терстволар, ведом
стволар инчиллэрингэр са
аһа дьорууннаах соруунта
ры түбүрдэ.

С. СМЕРНИКОВА.

Сүөһү аһылыгын соботуопкалааһын — ударнай фронт

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин
1982 сыл атырдьах ыйын 16 күнүнээҕи сводката

СӨРХӨӨТЭГ	Үзэгдэл мөдөн ахсаан	Бөгөөд ахсаан	Одонтлогч мөхөөлөгч	Охуу (текст)	Муншуу (гросс)	Кэбинан (тоо)		Силлэс (тоо)		С.Т. МЭӨӨКЭТЭГ (тоо)	
						сүлжээ	туулах	сүлжээ	туулах	сүлжээ	туулах
Карл Маркс	799	46	7	12487	12249	10835	4463	1728	2140	200	130
Сүбүрүүскай	327	24	5	5180	3590	6155	2580	936	2046	200	68
Эрдэнэ Эрмэтэн	574	23	1	7518	6930	8275	3600	1296	1000	240	205
«Чурагч»	424	22	1	3161	2905	5935	1846	1080	700	—	—
Ор. үрдүнэн	2124	115	14	40833	25674	31200	12489	5040	5886	640	403

Государственной статистика обройонназы инспектурата.

Ыңырыыга
эллээтээх

Мугудайга Чыгчаз
гэр отгуур А. А. Вар-
тамов салайар нолонли
венота бу күннэргэ 184
оту соботуонкалалта.
Оройуонга билдэрллий-
гт икүн бүүрлэһиннаах

нэдийлэг 111 тонна оту
нэгийлэг.

Коллектив В. П. Седлацкей II звеногоу шыгырамытын ойдоо, бызына-наах 300 тоннага өбөн 20 донаны оттуурга са-на соругу туурбуруна.

И. ВАСИЛЬЕВ.

Тэтимнэрин
эбэллэр

Эрлин Эрнсттин ая-
тнанан союзоз Хопто-
тоогу отделениетын от-
чустара калкын куннер-
га суну анылыгын ба-
лмизин татимин бил-
лердин эдилер.

Машинист-механизатор Семен Егорович Сидоров салайыр 13-кылазлах механизмированый штардаа звенига бэриэкинип туругунан 215 т баапын хаа. ыстыбылаах оттоно.

М. АНЕМПОЛИСТОВА

ХОНУУ САГА ТЕХНИКАТА

Белорусская ССР, Куоҳ маасяаны таһында хол-
боуулар сага ПСЕ—30 агрегаты «Гомсельмаш»
производственной холбоун аналлах конструктор,
сий технологической бюрогун коллектива омордо.
Агрегат серийный 1 ПТС—96 тракторной прице-
платформыттан уонна онго ордудулубут бэйэтэ
сүөнүүр икки харайар секциялартан турар. Сага
агрегат кымтата — 30 кубической метр. Прицеби
төрүүгэ аһылыта хомуйар КСК—100 бэйэтэ хаа-
ыр комбайн чуһаһылар.

Синга массмына бастакы опытной-промышленная партията Госкомсельхозтехника Минскэйдээри опытной-механической заводунан олобулуна.

Снимокка: сийдэс траншеятын таһытар ПСЕ--30
прицеби сүөккэһин.

А. Шаров фотограф. (ССТА фотохрониката).

